

Agenda

Lezingen, excursies, mutaties, wandelingen, werkdagen

Programma VogelVogelGroep

- Zondag 8 april: excursie naar het Hageven. Coördinator Jan Aarts (0495-466050). Vertrek vanaf de Dries om 7.30 uur.
- Zondag 6 mei: excursie naar Smeetshof. Coördinator: Jan Aarts. Vertrek vanaf de Dries om 7.00 uur.
- Zondag 10 juni: excursie naar de Krang. Coördinator Ton Tillemans (0495-550252). Vertrek vanaf de Dries om 7.00 uur.

Programma werkgroep Insecten (WIW)

Bijeenkomst elke eerste zaterdag van de maand.

Data: 7 april, 5 mei en 2 juni.

We starten om 9.00 uur bij het NMC.

Iedereen is welkom.

Voor meer informatie: 0495 - 538281

Programma lezingengroep

- 10 april 2012: **Amfibieën en Reptielen in beeld:** René Krekels
- Alle lezingen vinden plaats in het NMC en beginnen om 19.30 uur.

Algemene Ledenvergadering IVN

Weert: Donderdag 5 april a.s. om 19.30 uur: NMC De IJzeren Man.

Nadere info zie verder in dit blad.

Venelwerk aan de schaapsdijk

Werkzaamheden starten weer na de zomer. Voor informatie: Harry Vossen, telefoon 0495 - 633722.

Vutterswerkdagen

Iedere dinsdagochtend (van 9:00 tot 12:00 uur). Kom gezellig met ons meedoen.

Informatie: Harry Vossen, telefoon 0495-633722.

Gidsengroep

- Zondag 15 april: Bloesemtocht: vertrek Dries 09.00 uur. Kosten € 2,00 + reiskosten.
- Zondag 27 mei: Orchideeënwandeling Gehrendal: vertrek Dries 09.00 uur. Kosten € 2,00 + reiskosten.
- Zondag 10 juni: Aspergetocht: NMC 10.00 uur. Kosten € 2,00 uur.
-
- *Station: parkeerterrein Dries, aan de achterzijde van het station
- NMC= Natuur- en Milieucentrum IJzeren Man Weert. Inlichtingen 0495-524893
- Iedereen, dus ook niet-leden, zijn van harte welkom
- Er wordt een bijdrage van € 2,- gevraagd voor het gidsen (indien niet anders vermeld).
- Er wordt verwacht dat men bij het carpoolen een vergoeding geeft aan de chauffeur.
- Gelieve bij een dagwandeling te zorgen voor een lunchpakket
- Groepswandelingen op aanvraag. Inlichtingen 0495-466050
- Voor nadere informatie zie de website www.ivnweert.nl of de plaatselijke publicaties.

Foto's in deze uitgave: Hilde van Dael, Gaby Bollen, Ad Havermans, Arno van Stipdonk. Ton Tillemans

Lente 2012

Als de Lente-info uitkomt, komt voor het bestuur de belangrijkste dag van het jaar en wel de ledenvergadering. Ik wil jullie dus allemaal uitnodigen om aanwezig te zijn op 5 april aanstaande. Zie elders in deze info voor nadere informatie.

Terugkijken is niet mijn sterkste punt maar toch probeer ik het na een jaar voorzitter te zijn geweest.

Eén jaar voorzitter van de club en ik ben een tevreden mens. Er is veel positiefs gebeurd. Ik noem eens wat:

- Een goed draaiend bestuur met enkele nog aspirant-bestuursleden;
- De info staat boordevol, we moeten keuzes maken wat er in moet;
- Actieve groepen: Vutters, Venel, Gidsen, zo zijn er afgelopen jaar al zeker 900 kinderen in het centrum geweest voor activiteiten;
- Samenwerking met velen, denkende aan NMC, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Stichting Ark, VVV, etc.
- De nieuwe folder is er, te verkrijgen tijdens de jaarvergadering.

Nu de wensen voor de toekomst:

1. Meer leden met behulp van de nieuwe folder en de leden.
2. Nog meer samenwerking. En die samenwerking die er is behouden.
3. Meer opleidingen.
4. Niet via de achterdeur commentaar geven maar gewoon via de voordeur.
5. Bestuursleden erbij om het werk te verdelen.

Een leuke ervaring:

Afgelopen weken ben ik in Amerika geweest en heb daar ook een aantal bezoeken gebracht aan onze dochtervereniging aldaar.

Ga maar eens naar hun site:

<http://greenwich.audubon.org/>

In de plaats waar het centrum zit, in de staat Connecticut, komen de meeste

roofvogels tijdens hun trek over. Het is er dan zwart van de vogels, duizenden en duizenden. Wij, Ans en ik, hebben daar enkele wandelingen gedaan.

Ik ga er weer een jaar tegen aan met jullie goedvinden. **Jan Aarts**

Aan de leden van : IVN WEERT e.o

Hierbij wordt u uitgenodigd voor de JAARVERGADERING die gehouden wordt op : donderdag 05-04-2012
Plaats : NMC de IJzeren Man
Aanvang : 19:30 uur.

AGENDA :

1. Opening
2. Mededelingen en ingekomen stukken
3. Vaststellen verslagen/begroting:
 - De notulen van de jaarvergadering d.d.28 april 2011.
 - Vaststellen secretariael jaarverslag 2011.
 - Vaststellen van het financieel jaarverslag 2011 en de begroting 2012.
 - Verslag kascommissie en benoeming nieuwe commissie.
 - Jaarverslagen van de werkgroepen.
4. Bestuursverkiezing
Aftredend: Johan Horst
Verkiezbaar op voordracht van het bestuur: Ine van Woensel en Frans Meuwis.
Verkiezbaar op voordracht van leden: aanmelden voor de vergadering.
5. Toestemming van de ledenvergadering om zondig te procederen inzake kapvergunningen
6. Huldiging jubilarissen
7. Terugblik 2010 en vooruitblik 2011
8. Rondvraag

Ca 21.00 uur PAUZE

9. Gezellig samenzijn
10. Sluiting (ca 22.00 uur)

Voor aanvang van de jaarvergadering zijn de jaarstukken beschikbaar in de zaal. Leden die vooraf over de stukken willen beschikken kunnen deze opvragen

bij de secretaris, waarna ze worden toegezonden.

Kandidaten voor het bestuur kunnen zich aanmelden bij de secretaris/voorzitter tot voor de aanvang van de ledenvergadering. De aanmelding dient te gebeuren door een schriftelijke verklaring, ondersteund door de handtekening van tenminste 5 leden.

Ik vertrouw op een grote deelname aan de jaarvergadering.

Jan Aarts, voorzitter.

FESTA NATURA 2012 is een natuurfestival, dat op zondag 6 mei zal plaatsvinden in natuurgebied Het Smeethof tussen Bocholt en Weert. FESTA NATURA biedt van alles wat met natuur en natuurbeleving te maken heeft er zijn stands, doe-activiteiten voor jong en oud en wandeltochten. Onze IVN afdeling zal er met een stand staan en de ochtendwandeling zal verzorgd worden door enkele van onze gidsen.

Verder is er een uitgebreid programma dat tegemoet komt aan de wensen van iedereen. Van streekproducten (heerlijk proeven), outdoor (outdoor cooking en zelf vuur maken), een natte voetentocht tot natuurfotografie. Voor de jeugd is er schminken, broodjes bakken, hutten bouwen, bootjes maken en vogelkastjes timmeren. Daarnaast zijn er diverse oude ambachten waaronder een imker, touwslager, een mandenvlechter en er wordt gedemonstreerd hoe turfsteken in zijn werk gaat. Ook zijn er wedstrijdjes schijfjes zagen en boomstam werpen. Bent u meer geïnteresseerd in dieren, ga dan vroeg mee dauw trappen met de vogelwandeling. Of bij organisaties die uitleg geven over de bever-, otter- en boomkikkerprojecten en het TaurOs project. Op grote hoogte op en over het gebied uitkijken? Waan u een vogel en stap in een hoogwerker.

Iedereen is welkom van 10.00 uur tot 17.00 uur, de entree is gratis.

Jan Aarts

INFO Lente 2012-3

Likona contactdag: een aanrader

Al enkele jaren werd ik door natuurvrienden opmerkzaam gemaakt op de Likonacontactdag, die jaarlijks georganiseerd wordt op de Universiteit van Hasselt, meestal in Januari.

Vorig jaar en dit jaar is het ervan gekomen en met enkele vrienden togen wij naar Hasselt, ik mag wel zeggen, een belevenis en zoals in de aanhef aangegeven een absolute aanrader.

Je bent er niet alleen, elk jaar schijnt het drukker te worden, met honderden aanmeldingen van natuurvrienden uit België en Nederland.

Door de goede en gemoedelijke organisatie zijn deze grote aantallen geen enkel probleem, er wordt een interessant en leerzaam programma geboden.

Er zijn veel lezingen met zeer uiteenlopende thema's, verzorgd door soms mensen die al jaren meelopen in hun vak, beroepskrachten maar ook door jonge mensen die in het kader van hun studie, afstudeerprojecten, gedetailleerd onderzoek doen naar uiteenlopende onderwerpen.

Ook de boekenmarkt: uiteraard allemaal boeken die met de natuur te maken hebben, een aanrader, zo interessant dat je eigenlijk te weinig tijd hebt om alles gezien te krijgen.

Zoals aangegeven leerzame lezingen over uiteenlopende onderwerpen, zoals je kunt zien in het bijgaande artikel over de behandelde onderwerpen. Wat mezelf erg opviel is dat we ondanks dat we al veel weten over de natuur tegelijkertijd ook heel veel niet weten, of bij gedetailleerd onderzoek zaken soms net iets anders liggen.

Zo was er een lezing van een jonge student over inventarisatiemethodes bij de nachtzwaluw. In een gebied had hij

de aanwezige vogels gezenderd, en daarna o.a. onderzocht hoe de inventarisatiemethodes werken. Met name de methode waarbij met een geluidsbron gewerkt wordt: midden in een territorium wordt de zang afgespeeld van de zwaluw, die hevig antwoordt, een grove schending van zijn rechten midden in zijn gebied. De teller verplaatst zich naar het volgend territorium, kent de grootte van de territoria, en past dezelfde techniek weer toe, weer antwoord, dus weer een territorium. Wat blijkt met het onderzoek: doordat de vogels gezenderd zijn kan de onderzoeker zeer precies de bewegingen van de vogels volgen, er zijn mannetjes die met de geluidsbron meevliegen, en daardoor een zeer vertekend beeld geven. In dit specifiek geval bleken er geen 8 territoria maar helaas maar 4 territoria te zijn. Toen moest ik weer terugdenken aan de woorden van Gijs Kurstjens, tijdens een lezing over de boomkikker in het NMC, we schrijven veel van elkaar over.

Daardoor ontstaan zoveel "waarheden". Hij had het voorbeeld dat de boomkikker zich maximaal 4 km per jaar kan verplaatsen, bij onderzoek bleek dat 10 km te zijn. Nogal een verschil! Zo valt er dus nog veel te onderzoeken, een uitstekend middel: bezoek de Likona studiedag.

Voor info bezoek de website:

http://www.natuurpunt.be/nl/de-natuur-in/activiteiten/likona-contactdag-_2536.aspx

Lei Dassen

" De Vroege Vogelgroep " op stap

Het is 8 januari (de tweede zondag van de maand) zoals altijd: de tweede zondag van de maand maakt De Vroege Vogelgroep haar wandeling!

INFO Lente 2012-4

Vandaag gaan we naar De Pan, een natuurgebied gelegen tussen Maarheeze, Someren en Sterksel.

Het gebied bestaat uit: loofhout, naaldhout en een heideveld.

Vroege vogels zijn we allerminst, met het vertrek om 9 uur vanaf de Dries. Toch blijkbaar nog te vroeg, want er staan daar maar twee natuurliefhebbers te wachten.

Natuurbeleving in de meest algemene zin is ons doel, hoewel het herkennen van de vogels in "die natuur" ons na aan het hart ligt! Op de parkeerplaats van De Pan wachten ons nog twee "liefhebbers" op.

Dan met z'n vijven op pad! We lopen langs het Sterksels kanaal, een soort afwateringskanaal; beide zijden van het kanaaltje zijn geflankeerd door forse eikenbomen.

De lichtval is niet overdadig vanwege de bewolking, de grijstinten zorgen voor weinig kleurcontrast. Het water in het kanaaltje is bruin gekleurd, stroomt snel, voert vaste bestanddelen met zich mee; niet verwonderlijk na al die regen van de laatste tijd .

Plots! We zijn nog maar een paar honderd meter aan het lopen, schelle fluittonen vlakbij ons.

Boven in "de eiken" zijn enkele boomklevers druk doende; roepend of het volop voorjaar is. Niet verwonderlijk bij deze temperaturen, die met "winter" niets van doen hebben!

Op de achtergrond, maar heel duidelijk het; kruu, kruu, kruu van de zwarte specht. Even later vliegt ie naar een andere plek, waarschijnlijk heeft ie ons opgemerkt !

De storm van de laatste dagen heeft veel "losgemaakt"! Ons pad ligt bezaaid met, meest dode, takken. De eikentakken hebben in sommige gevallen prachtige gele trilzwammen op zich, die al bezig waren het hout te slopen!

We lopen naar de Sterkselse Aa, dit is het lagere deel van het gebied.

De zwarte elzen staan met "de voeten" in het water, dicht opeen; het lijken wel soldaten "in het gelid"! Aan de andere kant staan hogere bomen ,waar vandaan we worden getrakteerd op een heus "concert".

Een aantal spreuwen doet daar hun uiterste best zoveel mogelijk verschillende deuntjes door elkaar heen te fluiten, ook zij hebben het voorjaarsgevoel!

Het is heerlijk om buiten te zijn, temperatuur goed! weinig wind! en ...vooral nog Rustig!

Tijdens onze wandeling komen we langs naaldbomen die er in diverse groene tinten bij staan, naar gelang de soort: beuken en eiken die hun bladeren in de

herfst hebben laten vallen en die er nu nog als een deken onder liggen, doch de valse kleur ervan laat zien dat ze er langere tijd liggen!

'N aantal bomen zijn scheef gewaaid, naaldbomen met een oppervlakkige wortelstructuur hangen nu bij "de burens" als het ware "in de armen"!

Sommige berken en populieren staan nog rechtovereind, maar hebben het leven moeten laten vanwege de dodelijke zwammen die hun vernietigende werk al gedaan hebben. Zij wachten op de volgende storm !

De roffel van de grote bonte specht ratelt door het bos , op meerdere plekken horen we het tjiek, tjiek geluid van deze vogel waarmee ze aandacht van soortgenoten en ook van ons trekken. Graag willen we deze mooie vogel observeren, maar we zien door de bomen het bos; in dit geval de vogel niet! Of, toch, achter enkele "kale" zit in het topje van een spar ons doel. Zenuwachtig proberen we hem in "het vizier" (de verrekijker) te krijgen. Dat is nog niet eens zo gemakkelijk, als het uiteindelijk toch lukt wordt het de specht door het te veel aan belangstelling te gortig en vliegt hij weg.

Onze weg vervolgend kruisen we middels bruggetjes de twee waterlopen .

Verder lopend naar de heide horen we op afstand de klagende (miauw) roep van een buizerd, deze soort voelt zich in en om het gebied zeer wel thuis!

Op de heide zelf is intussen meer publieke belangstelling; wandelaars zonder of met hond. De honden dienen aangeliend te zijn, helaas is dit niet altijd het geval. De hondenbezitters beseffen vaak niet hoeveel onrust loslopende honden in natuurgebieden kunnen veroorzaken!

De klapekster (een wintergast) die ik daar afgelopen vrijdag zag, zal de wijk genomen hebben naar een rustiger plek! Ook wij nemen de wijk naar de parkeerplaats; met elkaar memorerend dat het een welbestede ochtend was !

Ton Tillemans.

Zoeken naar de boomkikker (ook in Weert)

Uit de informatie van Gijs Kurstjens tijdens de lezing over de boomkikker op 10 januari 2012 werd duidelijk dat we de boomkikker ook in de natuurgebieden in en rond Weert kunnen tegenkomen. Op 19-8-2011 heb ik enkele foto's van de boomkikker gemaakt in Vreewater (boven Venlo).

De foto's laten zien hoe moeilijk het is de boomkikker waar te nemen. De boomkikker (roepend mannetje) maakt in het voorjaar en de vroege zomer een hard kekkerend geluid, dat maakt het zoeken in deze periode gemakkelijker.

De boomkikker heeft zuignapjes aan zijn

vingers en tenen en is de enige klimmende kikker in ons land. Meer informatie over de leefwijze, leefgebied en de verspreiding van de boomkikker zie:

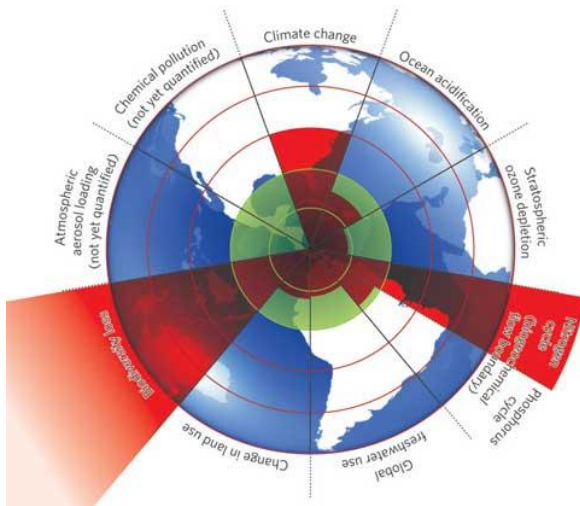
<http://www.rlkm.be/nl/kempen-broek/natuur-en-landschap/klimaatbuffer/boomkikker/> . **Hilde van Dael**
(wijffelterbroek@hotmail.nl)

Nuttig IVN-werk.

Op de valreep naar 2012 werd ons IVN-werk nog een hart onder de riem gestoken. Allereerst was er begin december het eindrapport van de commissie Alders, ook wel de taskforce biodiversiteit & natuurlijke hulpbronnen genoemd. Titel: "Groene groei". Natuurlijk betreft het een ambtelijk rapport met als doel de regering te adviseren, maar ondanks dat is het zeer leesbaar. Overtuig u zelf door van www.taskforcebiodiversiteit.nl/rapport/ de nota te downloaden.

Het is een pleidooi om de natuur/ biodiversiteit als basis te nemen voor ons economisch handelen. De noodzaak daartoe wordt onder meer toegelicht aan de hand van het inmiddels zeer bekende

Rockström diagram, genoemd naar de hoofdauteur van een artikel dat in 2009 verscheen in Nature, onder de titel: "A safe operating space for humanity"; een veilige werkruimte voor de mensheid (zie www.environment.arizona.edu/files/env/profiles/liverman/rockstrom-etc-liverman-2009-nature.pdf).

De studie van Rockström c.s. maakt duidelijk dat we inmiddels 3 van de 9 door hen onderscheiden ecologische grenzen hebben overschreden. Een van deze grenzen betreft het biodiversiteitsverlies. Met een uitsterfsnelheid die tot 1000 keer hoger ligt dan de natuurlijke uitsterfsnelheid kan gesproken worden van de zesde uitsterfgolf. De andere 5 hadden plaats in een ver geologisch verleden. Het overschrijden van een ecologische grens houdt risico's in voor de menselijke samenleving. Daarnaast zijn klimaatverandering, en dan met name de hoge CO₂-concentratie in de atmosfeer en de hoeveelheid stikstof de grensoverschrijvingen. De conclusie uit dit alles is dat we ons handelen binnen ecologische grenzen zullen moeten terug brengen en de rest van de nota werkt uit op welke wijze dat zou kunnen. Daarbij wordt grote nadruk gelegd op het informeren van mensen en vooral op het in contact met de natuur brengen van kinderen. Letterlijk staat op pagina 49 te lezen "Onderzoek leert dat groene bewustwording op jonge leeftijd zeer INFO Lente 2012-7

bepalend is in de rest van het leven". En dat heeft dan natuurlijk precies te maken met onze IVN core-business: natuur- en milieu-educatie. Overigens is ook het natuurbeheer, zoals dat binnen verschillende geledingen van onze vereniging vorm krijgt, van onschatbare waarde.

De Kersttoespraak van onze koningin is het tweede moment dat mij met trots vervult over ons IVN-werk. Het is zeer de moeite waard die nog eens terug te zien (www.youtube.com/koninklijkhuis) of terug te lezen (www.koninklijkhuis.nl/Actueel/Toespraak/Toesprakenarchief/2011/Kersttoespraak_2011.html). De titel "Geef stem aan de aarde die het leven voedt" verwoordt op prachtige wijze de geocentrische visie op duurzaamheid. Een visie die noodzakelijk is voor het voortbestaan van onze menselijke samenleving. Daar waar zij concrete initiatieven noemt, zegt ze letterlijk: "Veel mensen spannen zich in voor natuurbehoud en leren kinderen oog te krijgen voor de onvervangbare schatten van de aarde." Wederom gaat het hier om de kern van ons IVN-handelen. Voor wie er nog enige twijfel over had: IVN-werk is van hoge maatschappelijke waarde.

Ik constateer binnen onze vereniging ontwikkelingen die prima sporen met voorgaande. Het geweldige succes van het werken met scholen het afgelopen jaar (zie de INFO Winter 2011, "Activiteiten voor basisscholen door de gidsen" van Annie en Ton de Waal), de aanvulling die het organiseren van natuurwandelingen krijgt met de themamiddagen (zand, insecten en kruiden) die we gaan organiseren, en zo zijn er nog vele andere voorbeelden te vinden. We zijn een goede richting ingeslagen. Wel verdient het milieu in natuur- en milieu-educatie, duurzaamheid dus, nog meer nadruk. Of zoals de Vlamingen zeggen EDO; educatie voor duurzame ontwikkeling.

Voor wie daar al eens over wil nadenken; twee erg nuttige publicaties over EDO zijn:

- Samen op weg: duurzame ontwikkeling in een natuurexcursie. CVN/IVN 2008.
- De vlag en de lading. Educatie voor duurzame ontwikkeling 2010. Zie www.lne.be/doelgroepen/onderwijs/e-cocampus/vlag-en-lading.pdf

Ad Havermans

Water in zomer en winter voor de grazers van Natuurmonumenten

Grazers verdienen bij Natuurmonumenten de beste verzorging. In de winter vragen de koeien en de paarden, die jaarrond in de natuurgebieden Maasvallei en Laurabossen grazen, de meeste verzorging. Als er geen stromende watersystemen zijn die open blijven, moeten er wakken gehakt worden om de dieren op die manier van drinkwater te voorzien.

Dit moet bij strenge vorst dagelijks gebeuren. Koeien zullen niet zelf de wakken openhouden zoals eenden dat doen. Grazers zul je ook niet snel op ijs aantreffen, over het algemeen hebben ze angst voor glad ijs. Deze wakken voorzien ook andere zoogdieren en vogels in de natuurgebieden van water.

Als door sneeuw dan ook nog langere tijd de vegetatie bedekt is en hierdoor het dierenwelzijn in gedrang komt, worden de grazers ook bijgevoerd met hooi. Galloway runderen en Schotse Hooglanders hebben een dikkere vetlaag dan boerderijkoeien waar ze in de winter op teren waardoor bijvoeren minder noodzakelijk is dan bij boerderijkoeien (bont gevlekte koeien). Dit bijvoeren gebeurt op goed uitgekozen plaatsen waar gemakkelijk met de wagen of tractor bij te komen is en ook niet op kwetsbare stukken met bijzondere planten. Bijvoeren wordt alleen gedaan

als het echt nodig is omdat het effect van grazers in de winter erg belangrijk is. Net in de winter gaan ze ook houtige gewassen (o.a. jonge boompjes) en pitrus eten, planten die ze niet zo lekker vinden maar die er in de winter wel nog staan. Op die manier wordt de successie (natuurlijke verbossing) van deze gebieden afgeremd.

Als dan een keer de dooi in is gezet worden in de gebieden rond de Maasvallei de waterstand van de Maas nauwkeurig in het oog gehouden. Smelten en regenwater van onder andere de Ardennen kan ervoor zorgen dat het Maaspeil snel stijgt waardoor de grazers geëvacueerd moeten worden. Dit om honger en onderkoeling te voorkomen maar ook meegesleurd worden door de stroom is geen onbekend risico. Na het hoge water worden de dieren weer teruggeplaatst op voorwaarde dat er nog voldoende voedsel niet onder een laag slib is verdwenen. Na het hoog water is ook vaak een opruimactie nodig om het plastic en ander hoogwaterafval uit de gebieden te verwijderen.

In de zomer kunnen de dieren zelfstandig naar voedsel en water zoeken. Bij droogte moet ook het drinkwater gegarandeerd worden en kan het zijn dat een drinkton bijgeplaatst moet worden. Echte drinkpoelen worden daarom dieper uitgegraven om contact te houden met het grondwater.

Bij de start van een begrazing wordt dan ook altijd gekeken waar de dieren kunnen drinken. De grazers zullen hier frequent naartoe komen en kunnen dan ook kwetsbare stukken vertrappen. Sommige waardevolle poelen worden uitgerasterd zodat de grazers er niet in

kunnen: de oevers vertrappen en de poel bevuild met mest. Een drinkpomp met een slang in de poel kan dan een oplossing bieden.

Water is dus voor grazers een nood, deugd en bedreiging in de verschillende seizoenen. Natuurmonumenten neemt verantwoordelijkheid door de dieren steeds van water te voorzien of ze er net van te evacueren.

Gaby Bollen, Natuurmonumenten

Even voorstellen

In de twee voorbijgaande nummers van de Info heb ik een bijdrage geschreven waarna van een aantal mensen de vraag is gekomen wie ik nu eigenlijk ben. Dus bij deze een korte voorstelling van mijn persoon. Mijn naam is Arno van Stipdonk en ik ben van geboorte een Brabander (Waalre). Via Nuenen ben ik met mijn ouders in Someren-Eind (vlakbij de grens van Limburg) neergestreken, waar we een boerderij zijn begonnen. Ons hele erf werd omgeven door een grote houtwal en er stonden veel grote Canadese populieren over het erf verspreid. Hier is bij mij de liefde voor de natuur begonnen. Het gebeurde regelmatig dat ik in de woonkamer gekraagde roodstaarten kon bekijken welk tussen het struikgewas aan het foerageren waren. Er zaten spechten, ijsvogels, nachtegalen en in de populieren broedde de wiewaal. Met name deze soort vond ik indrukwekkend mooi met zijn prachtige diepgele kleuren en tropisch klinkende geluid wat de soort ten gehore bracht. Deze vogel was vaak waarneembaar vanaf met name ons terras maar het bleef altijd weer een sensatie als hij vanuit de boomtoppen te voorschijn kwam.

Ergens rond 1991 ben ik naar de Molenakker verhuisd waar ik nu nog steeds woon samen met mijn vrouw en twee kinderen. Rond 2005 heb ik mijn oude liefde voor de natuur weer opgepakt door allereerst een fototoestel INFO Lente 2012-9

te kopen en vogels te gaan fotograferen. Ik kwam tijdens mijn wandelingen echter allerlei leuke zaken tegen welke veel makkelijker te fotograferen waren; voornamelijk insecten en paddenstoelen. Alles wat ik fotografeerde moest ook ingevoerd worden op waarneming.nl zodat mijn waarnemingen ook nog enig nut hadden. Sindsdien inventariseer ik nog steeds paddenstoelen en alle insecten. Met name de Krang en de Schaapsdijk heb ik vaak bezocht maar ook de andere gebieden in de omgeving van Weert ken ik inmiddels vrij goed. Sinds vorig jaar ben ik me wat meer gaan specialiseren op de wespen en bijen, bij de paddenstoelen hebben vooral de Satijnzwammen en Wasplaten mijn aandacht. Als je een keer wilt kijken wat ik de afgelopen jaren allemaal ben tegengekomen bekijk dan eens mijn website www.natuurlijkweert.nl of mijn foto's op waarneming.nl:

<http://waarneming.nl/user/photos/2814>

Arno van Stipdonk

Chrysis viridula

Afgelopen jaren is de Tungelroyse beek in onze gemeente grotendeels opnieuw ingericht en heeft deze beek weer meer ruimte gekregen om vrij te kunnen meanderen. Het mag duidelijk zijn dat de natuur langs deze beek volop profiteert van deze toch grootschalige ingreep.

Boomkluiten langs Tungelroyse beek

De oevers zijn veel breder geworden en nadat de graafmachines klaar waren heeft men de natuur de vrije loop gelaten. Er is geen raaigras ingezaaid zoals vaak gedaan wordt in weilanden welke pas opnieuw ingericht zijn als nieuwe natuur. Hierdoor hadden allerlei pioniersoorten op de kale zandige oevers de kans zich te ontwikkelen en zijn deze in de zomer één grote bloemenzee, waar met name de vele insecten van profiteren. Aan de oostzijde van de Krang is deze beek in 2010 opnieuw ingericht waarbij ook een klein Populierenbosje gedeeltelijk verwijderd is.

Meanderende Tungelroyse beek

Ongeveer de helft van dit bosje is blijven staan en er zijn dode stammen en wortelkluiten achtergebleven. In deze wortelkluiten en dode platliggende boomstammen waren afgelopen voorjaar/zomer vele insecten volop actief met nestelen of met het zoeken naar nesten van hun gastheer.

In de wortelkluiten blijft altijd veel kaal zand aanwezig en vormen mooie steilwanden, wat ideale nestgelegenheden zijn voor allerlei metselbijen, metselwespen, graafwespen enz. En dus ook voor de gastheren welke bij de genoemde groepen horen. Andere soorten maken juist nesten in liggende of rechtopstaande dode boomstammen waar ook diverse exemplaren van aanwezig waren.

Overigens profiteren ook allerlei andere dieren van de genoemde landschaps-

INFO Lente 2012-10

elementen, zoals de levenbare hagedis welke ook aanwezig was.

Naast deze nestgelegenheden hebben de insecten ook volop brandstof in de directe omgeving, vele plantensoorten stonden prachtig in bloei over de gehele oevers welke op sommige plaatsen bijna 100 meter breed zijn waardoor voor elke insectensoort voldoende nectar verzameld kon worden.

Een van de leukste soorten welke ik twee maal heb waargenomen langs deze beek is een zeer zeldzame goudwesp. Goudwespen zijn zeer kleine wespen (meestal minder dan een centimeter lang) en hebben zeer felle blauwe en rode kleuren. De meeste goudwespen zijn vanaf een foto niet op naam te brengen omdat er veel soorten zijn en de meeste soorten veel op elkaar lijken. De soort *Chrysis viridula* is een uitzondering op deze regel. De kleurvlakken zijn uniek in vergelijking met alle andere in

Nederland voorkomende goudwespen. Het derde achterlijfsegment is geheel blauw evenals de basis van het eerste segment, de kop en gehele buikzijde. Het borststuk is van boven vrijwel geheel roodkoperkleurig. Zowel de mannetjes als vrouwtjes zijn 6 tot 9 mm lang.

Chrysis viridula

Zoals de meeste goudwespen heeft ook deze soort geen Nederlandse naam. In de beginjaren 70 is de soort nog in

Twente gevonden en op diverse andere plaatsen in het Zuidoosten van

Nederland. Vanaf 1980 is Maastricht de enige vindplaats, in 2009 is de soort ook in Ohé en Laak gevonden evenals in 2011. In 2011 is de soort dus ook weer in onze omgeving waargenomen, ik heb de soort op twee locaties langs de Tungelroyse beek waargenomen en kunnen fotograferen.

Nadat ik foto's van deze soort (op onzeker) had ingevoerd op Waarneming.nl kreeg ik al snel een reactie van Ivo Raemakers dat het inderdaad deze soort betrof en dat ik ook eens moest uitkijken naar de eveneens zeldzame gastheer van deze soort. Deze goudwesp parasiteert namelijk op Odynerus-soorten oftewel schoorsteenwespen, in ons land enkel op Odynerus spinipes oftewel de Gewone schoorsteenwesp. Het vrouwtje legt haar ei op het eindstadium van de larve van haar gastheer. Helaas heb ik deze schoorsteenwesp niet kunnen vinden, mogelijk heb ik wel enkele nesten gevonden. In een van de wortelkluiten zag ik een rij nesten welke veel lijken op de nesten van metselwespen, bij dezelfde wortelkluit heb ik een van de goudwespen ook waargenomen.

mogelijke nesten van schoorsteenwespen

Andere zeldzame soorten welke hier aanwezig waren zijn de breedband-

groefbij, de kleine wolbij en Hedychridium roseum, een andere goudwespsoort. Evenals vele andere gewonere soorten hebben deze soorten hier een plekje veroverd dankzij een aantal goede ingrepen en inrichting van een nieuw stukje natuur. Komend voorjaar en zomer ben ik zeker een aantal keren terug te vinden op deze plek om nogmaals te zoeken of Chrysis viridula met gastheer (terug) te vinden zijn. En om weer te genieten van de vele insecten soorten welke vrijwel allemaal op een of andere manier met elkaar verbonden zijn, direct dan wel indirect.

Bronnen:

De wespen en mieren van Nederland - Nederlandse fauna deel 6 (2004) T.M.J. Peeters, C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans e.a.

Arno van Stipdonk

Grote Zaagbek

De grote zaagbek is volgens de vogelboekjes een wintergast, die naar open water trekt, soms zelfs in parkvijvers.

Een tijdje geleden werd ik door Cor Caris gebeld: Lei als je de grote zaagbek wilt zien, dan naar de kleine eendenvijver bij de IJzeren Man.

Snel op de fiets en ja hoor, een koppeltje op de kleine vijver, helemaal niet schuw en ze lieten zich heel goed bewonderen.

Bij thuiskomst snel Cor gebeld: ik heb ze gezien, weet wel niet of het de grote of de middelste zaagbek is. Nou zegt ze dat

is niet zo moeilijk. De middelste is in de vorige eeuw maar een keer in Limburg gezien, dus het is de grote Zaagbek.

Overigens zag ik een paar dagen later ook een mannetje heel tevreden op de grote IJzeren Man plas met twee vrouwtjes rondzwemmen, en ook een koppel op het kanaal Nederweert-Wessem. Misschien niet zo zeldzaam maar wel mooi.

Lei Dassen

Zondag 15 april 2012: Bloesemwandeling in het Hohnbachtal te Kelmis

Elk jaar organiseert het IVN Weert e.o. een bloesemwandeling. Voor dit jaar is de keuze gevallen op het Hohnbachtal in Kelmis, of zoals de Walen het noemen La Calamine. Het is gelegen net over de Belgische grens bij Vaals. Twee jaar geleden hebben we, met de gidsen, dit gebied bezocht. Deze waren zo enthousiast dat we nu iedereen in de gelegenheid stellen om van dit gebied, met bijzondere voorjaarsbloeiërs, kennis te nemen. Het Hohnbachtal is een van de fraaiste beekdalen van Noordoost-België. Het gebied is bekend om de zinkflora. Ook zien we veel planten die we bij ons niet of niet zoveel zien, zoals de bleke schubwortel, zinkviooltje, gele anemoon, zinkboerenkers, blaassilene en zinklepelblad.

In de bosranden bloeit de wilde kers. De bossen zijn in het vroege voorjaar plaatselijk geel van de wilde narcissen.

De streek heeft een bijzondere geschiedenis. Door de aanwezigheid van zinkmijnen was het gebied felbegeerd. Na de val van Napoleon kon men het niet eens worden aan wie het moest toebehoren. Een puntachtig deel grenzend aan het drielandenpunt in Vaals, met de naam Neu(traal)-Moresnet, met daarin de plaats Kelmis, kwam onder gemeenschappelijk bestuur
INFO Lente 2012-12

van de koningen van Pruisen en Nederland en later België. Wel bleef de Franse grondwet van kracht. Deze vreemde situatie zou voortduren tot na de Duitse nederlaag in de Eerste Wereldoorlog. Het gebied werd toen aan België toegewezen. Nog steeds verwijzen de plaatsnamen naar het aanwezige erts.

Buiten het genieten van de prachtige natuur kunnen we tijdens de wandeling nog de oude restanten van de mijnen zien. Tijdens de wandeling komen we langs het kasteel Eyeburg ofwel in de volksmond 'Emmaburg' genoemd naar dochter van Karel de Grote. Waarom dat hoort u bij de wandeling. Het kasteel is sinds enkele jaren weer opengesteld voor publiek en vormt nu een centrum voor het middeleeuws leven. We sluiten de wandeling af met een tocht langs de Geul

Vertrek om 9.00 uur vanaf het parkeerterrein Dries te Weert. We lopen de route deels zoals beschreven in de Korte Tour 99 in de Natuurgids 2008-02. U kunt de beschrijving nog eens nalezen. Mogelijk dat we de tocht van 7 km, bij goed weer, nog iets verlengen.

Bij het burgcafé van Emmaburg kunnen we iets nuttigen. Bij goed weer is het mogelijk om tussen de zinkviooltjes picknicken. Naar verwachting zijn we om 17.00 uur weer terug in Weert.

Iedereen kan aan de tocht deelnemen. Buiten een vergoeding aan de chauffeur voor het carpoolen wordt er een vrijwillige bijdrage van € 2.- per deelnemer gevraagd. Goed schoeisel wordt aangeraden.

Info: **Gerard Hendriks** 0495-536357

P.s. Wilt u in Weert genieten van de bloesems?. Dan kunt u gebruik maken van het boekje; 'Wandel- en fietstochten langs monumentale bomen in de gemeente Weert' Dit boekje is nog voor

€ 2.- verkrijgbaar bij het NMC en bij de VVV Weert.

Enkele mooie vroege wandelingen met de nadruk op vogels:

8 april 7.30 uur naar Bergerven

6 mei 7.00 uur naar Smeethof

Beide keren vertrekken vanaf parkeerplaats aan de Dries.

Beide keren hebben Lei Dassen en Jan Arts de gidsenfunctie op zich genomen.

Info Bergerven:

Het is een natuurinrichtingsproject, ongeveer 600 ha groot op het grondgebied van Neeroeteren. Het project is gestart in 2001 en heeft zich prachtig ontwikkeld, de variatie van het gebied is geweldig. Het sluit aan op het Kempen-broek. Wij kunnen genieten van een prachtig natuurgebied in ontwikkeling.

Info bij: **J. Aarts** tel. 0495 466050.

Insectenmiddag 16 september 2012

Dat is ook een tijdige aankondiging, zult u zeggen. Dat klopt, maar er gebeurt dan ook wat op de 16^e september. Schrijf het alvast maar op de kalender.

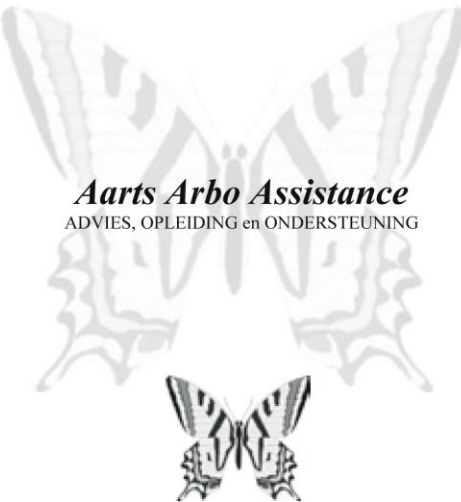
Oeverlibel

De gidsen van het IVN in samenwerking met de insectenwerkgroep van het IVN en het NMC organiseren op de 16^e september een themamiddag over

insecten. Bedoeld voor iedereen; met een nadruk op ouders met jonge kinderen (peuters/kleuters) en ouders met wat oudere kinderen (basisschoolleeftijd). Locatie is het Natuur- en Milieucentrum De IJzeren Man. We beginnen om 13.45 uur en sluiten zo rond 16.30 uur af. In de volgende editie van de INFO zullen we het volledige programma publiceren, maar we geven nu alvast al wat onderwerpen als appetizer:

- Insecten culinair. Insecten zijn een uitstekende bron van gezonde eiwitten. In onze cultuur moeten we onze schroom overwinnen om ze te eten. Maar als je bedenkt dat andere culturen niet snappen dat wij rauwe haring of -oesters kunnen eten, dan moet deze drempel wel te nemen zijn.
- Er komt een poppentheater dat rupsje nooitgenoeg zal spelen. De voorstelling is gegeven op tientallen scholen in de provincie Gelderland en de recensies waren daar uitstekend.
- Er is een insectenfotowedstrijd.
- Men kan deelnemen aan een insecten workshop en er zijn spelletjes over insecten.
- En we gaan op heuse insectensafari in de tuin van het NMC. Een fantasie-insect moet daarvan het resultaat zijn. Maar natuurlijk is er serieuze aandacht voor lieveheersbeestjes, libellen, mieren, waterinsecten, hommels, vlinders, bijen, wespen en vliegen.

Kortom...wees erbij de 16^e september en betreed de wondere wereld van deze zo nuttige dieren. **Ad Havermans**

Aarts Arbo Assistance
ADVIES, OPLEIDING en ONDERSTEUNING

Heide 7
6093 PA Heythuysen

Tel: 0495 - 466050
Fax: 0495 - 466051
Mobiel: 06 - 22945702
E-mail: ja.aarts@planet.nl

- Risico- inventarisatie en - evaluatie
- VCA
- Gevaarlijke stoffen
- Fysieke belasting
- Arbo management systemen
- Bedrijfs hulpverlening
- Etc.

NATUURVOEDING KRUIDEN HOMEOPATHIE
WILHELMINASINGEL 145 WEERT TEL. 0495-524497 WWW.MUUELENTJE.NL

UT MUUELENTJE

Eet jezelf gezond!

Verkoop van biologische producten die met zorg en liefde zijn gemaakt...
...écht en (h)eerlijk eten... www.muueletentje.nl

Rabobank

**DAATJES
BOEVE**

Heugtenboskdijk 34
6031 LE NEDERWEERT
tel 0495-697319
info@daatjeshoeve.nl
www.daatjeshoeve.nl

**Schildersbedrijf
Jos Kunnen & Zonen B.V.**

Specialisten in onderhoud

Moesdijk 15, 6004 AX Weert • Tel. 0495 - 534101 • Fax 0495 - 546155

Even voorstellen

In ben Johan Leurs, geboren op 12 augustus 1962 in Opitter (B) langs de steilrand van het Kempisch plateau. In de herfst van 1976, het jaar van de extreem warme zomer, schreef ik me in bij de natuurvereniging de Wielewaal in Bree (België). Daardoor maakte ik elke zondagvoormiddag kennis met een onderdeel van de natuur. De Wielewaal Bree had toen al een bloeiende vogel- en plantenwerkgroep. In herfst en winter werden een keer per maand beheerswerken in het Stramprooierbroek uitgevoerd. In die tijd gingen we tijdens de lange zomervakanties met 4 leeftijdsgenoten op de fiets naar Noord Frankrijk. Daar werd de basis gelegd voor latere buitenlandse reizen met een duidelijk accent in de Franse Lorraine, die tussen 1999 en 2006 intensief door ons geïnventariseerd werd. Wielewaal Bree was (en is) voornamelijk actief in het Stramprooierbroek, het Mariahof, nu de Luysen, en de st-Martensheide. Vanaf midden jaren zeventig inventariseerde de vogelwerkgroep van de Wielewaal Bree waarvan ik actief deel uitmaakte haar gebieden voor de eerste uitgave van de Belgisch Limburgse broedvogel-atlas. Vanaf het begin werd ik bij dat inventarisatiewerk betrokken. Tot ongeveer 1998 inventariseerde ik oa. de st-Martensheide te Bree. In het jaar 2002 werd ik door Toon Vandeneijnde (Natuurmonumenten) gevraagd om enkele gebieden rond Stramproy waar ik toen woonachtig was op vogels te inventariseren. Vanaf 2003 inventariseer ik een 8 tal gebieden, de laatste jaren bijgestaan door Lei Dassen, op vogels. Omdat er nergens historische of recente informatie over vogels uit de regio Weert zuid te vinden is begon in 2010 het idee te rijpen om in navolging op de Vogelwerkgroep Nederweert alle oude en nieuwe gegevens samen te bundelen tot een groot verslag, welk uit aan het groeien is tot een Avifauna van Weert INFO Lente 2012-15

Zuid. Cor Caris leverde een hele hoop oude gegevens voornamelijk uit de jaren 1992 tot 1999, waarop de mijne vanaf 1998 aansloten. Daardoor hebben we nu een schat aan gegevens die we aan het bundelen zijn. In 2011 is er voor de eerste keer een bijeenkomst met alle vogelinventariseerders uit Weert Zuid en wordt er ook jaarlijks een verslag gemaakt van alle schaarse en zeldzame broedvogels van de regio. Hiervoor zijn alle gegevens van jullie nog steeds welkom bij mij of Cor. In de herfst van 2011 werd me gevraagd de gebieden van het Kempenbroek van de Belgische kant aan jullie voor te stellen in de vorm van een artikel in de INFO. Hiervan kunnen jullie het eerste deel over het Stramprooierbroek in dit nummer lezen.

Johan Leurs.

Johan.leurs@telenet.be

Het Kempenbroek1

In 2008 wordt het Grootbroek dankzij enkele aankopen met 196ha het grootste bosreservaat in Vlaanderen: Hiermee vormt het een belangrijke schakel met andere reservaatprojecten in de regio en draagt aldus bij tot de uitbouw van één groot bos- en natuurreservaat in Noordoost Limburg van bijna 1000 ha groot. Niet alleen naar oppervlakte is dit gebied indrukwekkend, het omvat ook belangrijke populaties van uiterst zeldzame broedvogels, vlinders en libellen, waardoor het één van de biodiversiteit hotspots in Vlaanderen is. Het Grootbroek als onderdeel van het Kempenbroek ligt aan de voet van het Kempisch plateau, dit gebied staat geografisch bekend als de Vlake van Bocholt. Het is een vlak open landschap doorsneden door beken (Abeek, Itterbeek, Bosbeek), die op het Kempisch plateau ontspringen om nabij Roermond in de Maas uit te monden. De Vlake van Bocholt is een streek met natuurlijk bos, meestal het eiken

berkenbos, veel populieren, en veel vochtige plekken, met een slechte afwatering waardoor hoge waterstanden voorkwamen, waardoor ze lange tijd ongeschikt was voor landbouw en bewoning en bijgevolg pas laat in cultuur gebracht is. In tegenstelling tot de Kempen en de hoge Kempen waar vermoedelijk de armste gronden van Vlaanderen (en West Europa) voorkomen is de Vlake van Bocholt een streek met vruchtbaardere (veen)gronden.

Gebiedsbeschrijving:

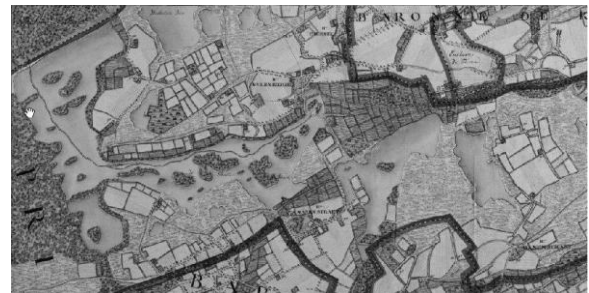
Het Stramprooierbroek is een verzamelnaam voor het Neerbroek het Stramprooierbroek, het Hasseltbroek, het Mariahof de Luysen en de St-Martensheide. Het bestaat uit hoog opstaand loofbos bestaande uit zomereik, grove den, fijnspar, populier, en lariks, afgewisseld met open weiden, of opgaande bosjes. Open moeras, afgewisseld met schaarhoutbosjes, lage eikenbosjes, wilgenstruwelen, elzenhakhoutbosjes, restanten dennenbos. Het is doorspekt met kleine heideveldjes, natte beemden, weilanden, en sporadisch enkele akkers.

Ontstaansgeschiedenis van het Stramprooierbroek:

In het verleden, ten tijden dat Ferraris zijn Atlas van de Oostenrijkse Nederlanden tekende was "Het Grootbroek" onderdeel van een groot legendarisch moeras van wel 5000ha, Het gebied situeert zich aan de noordoostkant van het Kempens Plateau op het grondgebied van de gemeenten Hamont, Bocholt, Bree, Kinrooi, Tongerlo, Neeroeteren, Stramproy, en Budel, waar zich een vlak zeer vochtig gebied de vlake van Bocholt bevind.

De broeken waren gemeenschapsgrond, waar brand- en geriefhout werd gekapt, turf gestoken, riet, biezen en hooi gemaaid, heide geplagd, en schapen geweid werden. Enkel enkele hoger gelegen zandruggen staken boven dit

moeras uit. De broeken danken hun ontstaan aan de Abeek die tot ongeveer 1850 van af de voorste Luysmolen tot aan de Nederlandse grens in een onmetelijk groot doorstroommoeras veranderde, waarin de Abeek geen duidelijke bedding had. Op sommige plaatsen was het moeras tot enkele kilometers breed. De Broeken bestonden toen uit Het Grootbroek, het Stramproyerbroek, de Zig en de Goort.

Het Grootbroek in 1777.

Ter hoogte van de Nederlandse grens, waar de Uffelse molen ligt herkreeg de Abeek weer haar vaste bedding. A. Thielens beschreef het broek in 1865 als volgt. Dat men zich een glasheldere rivier voorstelle, links en rechts omgeven door onmetelijke moerassige grasvlakten die tot aan de horizon reiken.

Onderbroken door moerassen en turfgebieden van meerdere duizenden hectaren. Zo heeft men enig idee over de uitgestrektheid van deze moerassen. Over een afstand van verschillende kilometers ziet men noch huizen noch dorpen, noch levende wezens en zoekt men tevergeefs zo ver het oog reiken kan een kerk of een kasteeltoren. Men ziet overal slechts reusachtige rietstengels, rijzige biezen, vlottende fonteinkruiden.... De rivier maakte talrijke meanders en beschreef duizenden bochten. De huidige De Abeek was een belangrijke beek, en is zeker al vanaf de 15de eeuw in gebruik, ze voorzag niet minder dan 16 molens van water, daardoor werd ze in de volksmond ook wel de Molenbeek genoemd. Aan Broekmolen is de Abeek langs de rand van het moerasgebied

gegraven om de Broekmolen van water te voorzien.

Op 14 maart 1847 vaardigde de Belgische staat een ontginningswet uit waarbij de woeste gronden die tot dan toe eigendom van de gemeenten waren door de staat, verkocht, onteigend, of verhuurd mochten worden, als ze maar winsgevend werden. Vanaf dat moment traden er ook in de broeken grote veranderingen op. In 1866 vonden er grote verkopen plaats, de moerassen van Kinrooi, gelegen op het grondgebied Beek, Gerdingen, Bocholt Bree, Tongerlo, Kinrooi, en Molenbeersel, werden voor 600.000 bfr. verkocht aan de Generale bank van Brussel, in totaal 2728ha. Ondertussen was in 1865 begonnen met het graven van het afwateringskanaal de Lossing. Na het voltooiën van deze afwateringsgracht in 1888 (op de kaart 1877-1878 van de Dépôt de Guerre is de lossing zeer goed te zien), werden de eerste drooggevallen gedeelten ontgonnen voor de landbouw. In 1874 was de grote ontginning voltooid, het resultaat, 3% landbouwgronden, 41% slechte weilanden, en 56% bossen. De werken waren niet zorgvuldig verlopen waardoor alles in 1875 opnieuw werd verkocht. Alleen de meest natte delen bleven van die ontginningswoede gespaard. Begin 19de eeuw werden door het introduceren van kunstmest opnieuw meer woeste gronden ontgonnen. Op het einde van de 19^e eeuw werd er nog in verschillende delen van het Stramprooierbroek turf gestoken. Een leuke anekdote hierover wil ik de lezer niet onthouden: Het Urlobroek of "Quaestieusbroek", een onderdeel van het Stramprooierbroek was vroeger fel betwist gebied, De strijd ging tussen de vier-Crispelen (Bree, Gerdingen, Beek, en Reppel) en de Drey-Eyghenen (Thorn, Kessenich en Neeritter). Een crispel is een christen gemeente of parochie. De grenzen in het broek waren niet strikt afgebakend dat gaf meerdere malen aanleiding tot

INFO Lente 2012-17

hevige twisten. Al in het begin van de 15de eeuw kwam het tot een kleine oorlog omdat inwoners van de Drey-Eyghenen buiten aale (oud recht), vlikken (graszoden) kwamen steken op de heidevelden en turf staken in de broeken van de Vier-Crispelen. De twist werd voorgelegd aan het gerecht met als gevolg dat er grensstenen werden geplaatst. Beide partijen mochten de koeien en de schapen heyen en weyen (hoeden en weiden) op de weiden en de heidevelden aan weerszijden van die grens. Echter dit gold niet voor het turfsteken, het hout kappen, en het maaien van de hei. De inwoners van Stramproy konden maar moeilijk aanvaarden dat het Urlobroek, als gevolg van de uitspraak van het gerecht voortaan bij de Vier-Crispelen hoorde.

In 1717 gingen gewapende Stramproyenaren toch turfsteken in het Urlobroek. Toen de turf droogwas staken de bewoners van Bree en Beek deze in brand. Als reactie staken woedende inwoners van Stramproy alle vlikken, turf, en hout die de bewoners van de Vier-Crispelen met veel inspanning voor persoonlijk gebruik gereed hadden gezet in brand. Wie in die jaren in het Urlobroek durfde te komen riskeerde afgetuigd of zelfs vermoord te worden. Pas na een strijd in 1836 waren alle gronden van de broeken behalve...het Urlobroek tussen de twistende gemeenten verdeeld. Toen er in 1859 plannen werden gemaakt om het Urlobroek openbaar te verkopen om het gebied te ontginnen kwam er van Stramproy klinkend protest. De kwestie werd voorgedragen bij de rechtbank in Tongeren. Na lang wikken en wegen was de uitspraak van het gerecht dat de gemeente Beek het Urlobroek toegewezen kreeg en mocht beheren. Eerder in 1839, verloor Stramproy als gevolg van een vage grensbeschrijving in het scheidingsverdrag waarin precies de grens tussen België en Nederland werd

bepaald het Stramprooierbroek. Het broek werd toegewezen aan de nieuw gevormde gemeente Molenbeersel.

Op het einde van de 19de eeuw waren grote delen van het broek nog steeds alleen door platte boten bereikbaar. De broeken lagen het grootste deel van het jaar blank. De toestand was zo erg dat de kleine landbouwers het gras in het water moesten maaien. Vele hoger gelegen gronden werden na de totale ontwatering omgezet in akkertjes welke nadat ze te uitgeput waren voor verdere landbouw omgevormd werden tot (hooi)weiden. Rond 1900 ontstaan ook de eerste loofhoutpercelen, tegen de grens met Nederland worden enkele stukken naaldhout aangeplant (welke er nu nog steeds liggen). Het gebied is lang een kleinschalig gebied gebleven met uitzonderlijk hoge natuurwaarden. De venige bodem in combinatie met een hoge waterstand, verplichte de boeren de kleinschalige landbouwmethoden lang toe te passen waardoor een grote differentiatie in biodiversiteit behouden bleef.

Van Beneden omschrijft het Stramprooierbroek in 1944 als volgt: Het Groot Broek laat maar weinig woongelegenheden toe. De plek aangeduid met Groot Broek op de kaart schaal 1/40.000 is maar een deel van het Groot Broek zoals we het in zijn grootste betekenis beschouwen. Het is doorkruist door een uitgebreid netwerk van waterlopen en ontwateringsloten, die de hele streek ontwateren en droogleggen, maar ze laten drassige plekken bestaan, INFO Lente 2012-18

die aangetast zijn aan het leven op deze typische plekjes. De wederzijdse kruisingen van de A-beek de Molenbeek, de Soerbeek, het afvoerkanaal (Emissaire), en de afwateringskanaaltjes leiden de waarnemer op zijn wandelingen af van zijn oriëntatie als hij zich hierdoor laat leiden. Het is aangewezen oriëntatiepunten te zoeken, de enkele woningen en de meertjes laten hem ronddolen in een land zonder hoogteverschil, maar het is niet mogelijk zich van op afstand te oriënteren. (de Torendijk ligt hoger = een oriëntatiepunt). Het Groot Broek is een gebied zoals er maar weinig zijn in België, dankzij zijn grote verscheidenheid aan biotopen. Aan elke nieuwe bocht vindt men een ander facet met een andere typische begroeiing en dierenleven. Na WOII echter daalde de grondwaterstand nog meer door een verdere uitdieping van de Lossing, en een betere drainage door het graven van nieuwe afwateringskanalen, zodat de voormalige moerassen en weiden in snel tempo verruigden. Het gedeelte open moeras, en beemden daalde doordat het van oudsher gevoerde beheer verdween. Met name door die ver doorgedreven grondwaterdaling, en het verdwijnen van het typische beheer verloor het Stramprooierbroek zijn hoge natuurwaarden. De laatste woeste gronden werden in 1970 ontgonnen. Tegenwoordig bepalen voornamelijk lage eikenbossen, wilgenstruwelen, en elzenhakhoutbosjes, open moerasvegetaties, natte hooilanden, en weilanden het uitzicht van het Stramprooierbroek.

De eerste geschreven bronnen vinden we terug in het boek "Aantekeningen over Molen-Beersel van H. Janssen uit 1938". We lezen er het volgende: De uitgestrekte waters en moerassen, heiden en bosschen waren overvloedig voorzien van wild en visch. Behalve het gewone wild als hazen, konijnen, patrijzen, sneppen, en Kieviten, bood het

broek eene verblijfplaats en schuilplaats voor otters, reeën, vossen, wolven en everzwijnen. De wolf moet een verschrikkelijke plaag geweest zijn; men zag zich dikwijls genoodzaakt over te gaan tot klopjachten. Ook door verhalen van stropers weten we nu dat er oa. veel otters in het broek voor-kwamen. Zo ving otter-jang, in een seizoen zoveel otters voor "ne pelse jas".

Dat de Broeken in het verleden belangrijk waren voor het voorkomen van vele (nu zeldzaam geworden of verdwenen) broedvogels vinden we terug in De Avifauna van de Nederlandse provincie Limburg (NHG) Hens 1965, waarin regelmatig uitstapjes over de grens vermeld worden, en het nu zeer belangrijk geworden vogeldagboek van E. H. Gabriëls (1939-1968). Al in 1963 vermeldt Landewald Janssen de Dodaars op het Mariahof, de nesten stonden zo dicht op elkaar (zes op een rij) dat men dacht dat de Dodaars een koloniebroeder was. In 1948 was de Roerdomp een zeldzame broedvogel in de Kempen (Verheyen), toch wordt de Roerdomp in 1958 door Landewald Janssen vermeld voor het Mariahof, en ook E.H. Gabriëls noteerde in zijn ondertussen bekende vogeldagboek, op 29 mei 1960 roept de Roerdomp van op de nieuwe vijver, en op 4 juni 1960, we zien twee maal de Roerdomp vliegen over de vijver van het Mariahof. In het begin van de vorige eeuw werd het Woudaapje als broedvogel in de Kempen waargenomen. Toch vermeldt Verheyen in 1948 geen Woudaapjes meer voor de Limburgse

Kempen, Waelbers daarentegen vermeld in 1958 terug broedgevallen van Woudaapje voor het Stramprooierbroek te Molenbeersel, waar hij vermoedelijk tot begin jaren zeventig als broedvogel voorkwam. Roofvogels als de Grauwe en Blauwe kiekendief, kwamen er toen nog als broedvogel voor. E.H. Gabriëls noteerde in zijn vogeldagboek: 13 mei 1945: we zien drie koppels kuikendieven in 't broek, we vinden een nest maar nog geen eieren. Suetens gaf in 1958 nog steeds twee broedgevallen van Grauwe kiekendief op in Molenbeersel in het Grootbroek. J. de Haan weet over de Blauwe kiekendief het volgende. Op 16 juni 1941 werden pullus geringd te Molenbeersel, ondertussen is de soort sinds de drooglegging van zijn broedgebied en afschot te Molenbeersel evenals elders in Belgisch Limburg sinds 1948 als broedvogel verdwenen. De Buizerd werd in 1943 occasioneel broedend vastgesteld in de Belgische Kempen (Verheyen 1948). Toch werd er al een broedgeval uit 1927 door J. de Haan vermeld uit Kinrooi. In 1958 werd het enige broedsel van Buizerd in Belgisch Limburg gevonden te Bree. Ook de Wespendif werd al in 1932 als broedvogel in Molenbeersel opgetekend. De Havik, nu nog steeds een schaarse broedvogel in Nederland en Vlaanderen werd al in 1950, 1956 en 1957 in het Grootbroek broedend vastgesteld. In Vogels van Limburg (E. Reyman 1959) wordt de Kwartel als een regelmatig verspreide broedvogel aan gegeven. De Kwartelslag werd oa. in Bree, Beek, Kinrooi, Molenbeersel gehoord. In 1962 werd er in Molenbeersel een Kwartelkoning geschoten (J. de Haan). Hoogsteyns (1960) vermeldt broedgevallen van het Porseleinhoen in Molenbeersel. Hij vervolgt, pas in 1960 werden de eerste gegevens van waterrallen in Limburg opgetekend. Zekere broedgevallen kwamen uit het Groot broek te Molenbeersel, verder werd de Waterral regelmatig

waargenomen te Kinrooi, en Bree. Op 20 mei 1956 werd te Molenbeersel een nest met 4 eieren van Watersnip gevonden (J. de Haan), in 1957 noteert Verheyen broedende Watersnippen in Molenbeersel. Ook de IJsvogel broedde al in 1945 in Molenbeersel (Kiggen de Haan). Op het Winkelderven broedden tussen de twee wereldoorlogen nog Visdiefjes (Van Beneden 1944), De Hop werd in 1947 gezien te Kinrooi, en in 1951 werd een dood ex. gevonden te Molenbeersel. In 1943 broedde er al een Zwarte specht aan het Mariahof (Gabriëls), ook de Draaihals werd er in 1943, 1958, en 1968 gezien. Ook de Kleine bonte specht was vroeger een ware zeldzaamheid, toch was de soort rond 1950 als broedvogel uit Molenbeersel bekend (J. de Haan). Het Paapje was toen nog broedvogel, op 12 juli 1959 werd er een broedgeval in het Grootbroek vastgesteld. Let eens op de late datum, het is bekend uit de literatuur dat Paapjes zeer laat broeden, de huidige vroege maaitijden verhinderen vestigingen van Paapjes, als ze hier op trek doorkomen is de eerste maaibeurt al geweest, de weilanden en hooilandjes liggen er dan gemaaid bij. Volgens Verheyen werd de Sprinkhaan(riet)zanger in 1928 al broedend in het Grootbroek vastgesteld, hij zou er helemaal niet zeldzaam zijn. Ook Snor is er in 1948 broedvogel, maar vanaf 1950 vindt er een sterke afname plaats. Pas in 1958 werden er door Vandermeulen broedgevallen van Fluitier in Kinrooi en Molenbeersel gemeld. Goudvinken werden al in 1958 als broedvogel door Martin Loenders opgegeven, ook Gabriëls geeft voor Goudvink het Stramprooierbroek op als broedplaats voor deze overigens zeldzame broedvogel. Waren Appelvinken in 1962 nog broedvogel in het Grootbroek (Reymen 1962), Gabriëls vermeld ze in 1985 niet meer als broedvogel in de noordoostelijke Kempen.

Het is begin jaren 1970 als de prille Stichting het Limburgs Landschap zijn eerste stappen in het Stramprooierbroek zet. Samen met de net opgerichte Wielewaal Bree worden er al snel de eerste aankopen verricht. Aansluitend op het vogeldagboek van E. H. Gabriëls (1939-1968) begint vanaf het begin van de jaren zeventig van de vorige eeuw Wielwaal Bree het gebied te monitoren wat in het boek: "In en om het Stramprooierbroek: van J Faassen (1983)" resulteert. Tussen 1971 en 1983 wordt alles geïnventariseerd en vastgelegd. Er worden maar liefst 296 planten en 156 paddenstoelen gedetermineerd, 29 Vlinders waargenomen waaronder zeldzaamheden als Grote- en Kleine weerschijnvlinder, Kleine ijsvogelvlinder, Rouwmantel, Morpheusvlinder, Aardbeivlinder, en Bont dikkopje. 145 Spinnen werden opgezocht, 25 Libellen gezien, van de amfibieën en reptielen zijn Levendbarende hagedis, en Hazelworm nog algemeen. Zoogdieren als Eekhoorn, Egel, Haas, Konijn, Hermelijn, Wezel, en Bunzing komen algemeen voor, bij Mariahof werd eenmalig een Das gezien, Ree en Vos worden geregeld waargenomen. Uit braakbalgegevens weten we dat alle muizen min of meer algemeen voorkwamen. 102 Broedvogels worden gekarteerd, hierdoor weten we dat het Woudaapje op het Mariahof broedvogel was tot 1973. Dat Dodaars, Fuut, Roerdomp er elk jaar broedden, dat de Wintertaling algemener was dan Zomertaling, Tafeleend, en Slobeend, de Bruine kiekendief er broedvogel is tot 1983, Buizerd en Torenvalk algemene broedvogels zijn, Wespendif, Havik, Sperwer, Boomvalk, zijn broedvogel maar niet in grote aantallen, van Blauwe kiekendief wordt een mogelijk broedgeval in 1976 opgetekend, het Porseleinhoen wordt 's nachts gehoord, de Waterral is met vijf broedparen aanwezig, de Watersnip met 2 tot 4

broedparen, het Visdiefje is broedvogel tot 1985, de Velduil was voor 1970 een onregelmatige broedvogel van de broeken, het laatste broedgeval werd in 1977 vastgesteld, de Ransuil is dan nog een algemene verschijning, ook de IJsvogel is aanwezig. De Zwarte specht blijft samen met de Kleine bonte specht een zeldzame verschijning. Er wordt op vele plaatsen te lande geklaagd over het teruglopen van het Nachtegalen en Blauwborsten bestand, deze ongerustheid kunnen wij niet delen zo schrijft Jack in zijn boek, de Nachtegaal was toen nog een zeer talrijke broedvogel met minimaal 63 broedparen, ook de Blauwborst was met 32 broedparen goed vertegenwoordigd, de Snor altijd al een zeldzaamheid is jaarlijks met één broedpaar aanwezig, De Cetti's zanger was broedvogel in 1976, 1977, en 1982, enkele op elkaar volgende strenge winters maakten een einde aan zijn opmars. Van de Sprinkhaanzanger telde men toen 10 broedparen. De Ortolaan broedde voor het laatst in 1980 aan de rand van het Stramprooierbroek. Tijdens de inventarisatieperiode werden om en bij de 80 niet broedvogels gezien.

Als in 1988 J. Rutten het Stramprooierbroek opnieuw inventariseert op planten en vogels heeft het verdrogingproces vermoedelijk al zijn hoogtepunt bereikt. Het verslag wordt in "Het grensoverschrijdend landschap een inventarisatie en evaluatie van een typisch Kempisch landschap" gepubliceerd in 1992: Er werden 346

hogere planten genoteerd waaronder 115 zeldzame, verzameld over de 4 vegetatieperiodes. Op dat moment is er nog een belangrijke populatie Spiegeldikkopje aanwezig, en is het Stramprooierbroek het libellenrijkste gebied van België. Als specifieke broedvogels vermeldt J. Rutten: Dodaars (1bp), Roerdomp (1bp), Bruine kiekendief (1bp), Wintertaling (11bp), Zomertaling, Slobeend, Fuut (7-8bp), Kuifeend, Tafleend (8-10bp), Krakeend, Waterral (5bp), Porseleinhoen (??), Zomertortel (20bp), Rietzanger (0-1bp), Blauwborst (32bp), Sprinkhaanzanger (1bp), Snor (1bp), IJsvogel (na enkele op elkaar volgende strenge winters is het IJsvogelbestand van 5 naar 1bp gedaald), Kleine plevier (0-1bp), Scholekster (1bp), en Door het dichtgroeien van de snippenpoel (Neerbroek) verdween de Watersnip als broedvogel uit de broeken.

Houtsnip wordt pas in 1988 als mogelijk broedvogel opgeschreven. Ook het Visdiefje is sinds 1987 als broedvogel verdwenen, doch was in 1989 broedverdacht. In de bossen rond Mariahof komen volgende soorten tot broeden: Bosuil (16-19bp), Boomvalk (1bp), Wespandief (2-4bp), Havik (2-3bp), Buizerd (8-10), Torenavalk (2bp), Kleine bonte specht (2-3bp), Zwarte specht (5bp), Vuurgoudhaantje (5-7bp). De Fluitier werd voor het eerst in 1981 als broedvogel opgemerkt. Appelvink (1-3bp), Glanskop (max. 2bp), Kruisbek (alleen broedvogel in 1987, en 1988), en Goudvink (7-11bp).

Ondertussen is er in de jaren 2000 een uitmuntende samenwerking tussen Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), de Stichting het Limburgs Landschap, en Wielwaal Bree het huidige Natuurpunt ontstaan, steeds meer aankopen stellen het gebied veilig. Na 30 jaar actie voeren kan in 1996 eindelijk de Luysen aangekocht worden, om daarna heringericht te worden.. Ook het

aankopen van de vijvers van de Kerkhove door ANB, en de vijvers van Mariahof door Natuurpunt zorgen terug voor een stabiele basis, waar rust prioriteit heeft. Vanaf 2010 is ook Ark in het gebied werkzaam, in nauwe samenwerking met de natuurverenigingen. Men merkt wel dat er met steeds meer inspanningen minder "speciale natuur" overblijft. Verdere verdroging, en verrijking oa. door insijpelen van voedselrijk water uit de omliggende landbouwgronden, het aanvoeren van (te) voedselrijken ongezuiverd water door de Abeek, en de nog steeds te hoge stikstofdepositie, zijn vermoedelijk de oorzaken.

De hedendaagse vogellijst ziet er anno 2011 als volgt uit: Roerdomp (1-2bp), Bruine kiekendief (is momenteel in de hele Kempen verdwenen), Dodaars (1bp), Zomertaling (0-1bp), Slobeend (1bp), Fuut (5-6bp), Kuifeend (2bp), Tafeleend (6-8bp), Krakeend (1bp), Rietzanger (0-1bp), Blauwborst (4-6bp), Sprinkhaanzanger (2bp), Snor (1bp), IJsvogel (0-1bp), en Waterral (1-2bp). Verder vermelden we nog: Bosuil (>>), Boomvalk (1-2bp), Kleine bonte specht (1bp), Zwarte specht (1bp), Goudvink (1bp), en roodborsttapuit (1bp), Zomertortel (2bp), Wielewaal (>4bp), Gekraagde roodstaart (1-2bp), Grauwe vliegenvanger (1-2bp), Bonte vliegenvanger (3bp) en Nachtegaal, ooit de een van de meest algemene broedvogels van de natte broeken is anno 2011 uit het Stramprooierbroek verdwenen, verdroging en verzuivering van zijn broedhabitat worden als oorzaak opgevoerd.

In 2011 wordt het infocentrum van Natuurpunt Bree gevestigd in de gebouwen van het Mariahof plechtig geopend. Iedereen is er op zondagnamiddag welkom na een

wandeling op de Luysen, of om in de uitgebreide bibliotheek te grasduinen de koffie staat bruin.

Geraadpleegde literatuur:

- Le Groot Broek: Van Beneden (1944).
- In en om het Stramprooierbroek: J Faassen.(1983)
- Bos en heide in Limburg: Ministerie van de Vlaamse gemeenschap (1985).
- Het Stramprooierbroek: J Rutten. (1988)
- Biologische waarderingskaarten: De Knijf, Demolder, & Paelinckx. (instituut voor natuurbehoud 2000).
- Bosreservatennieuws (2008)
- Wandelbrochure Stramproy (2009).
- Joël Burny: Bijdragen tot de historische ecologie van de Limburgse Kempen (1919 – 1950)

Johan Leurs

Coordinator Vogelwerkgroep Weert zuid.
Johan.leurs@telenet.be.

Interview met Harry Suilen

Ook in deze info een kennismaking met iemand uit ons "Natuurland". Deze keer is er voor een beroepskracht gekozen, en wel Harry Suilen, hoofd van de beheereenheid Kempen-Midden-Limburg en Grensmaas.

Harry werkt al bijna 30 jaar bij Natuurmonumenten, hij is begonnen als districtsbeheerder in Oost-Brabant en Noord-Limburg. Gebieden die onder zijn beheer vielen waren o.a. Kampina, en in Limburg de Mokerhei en Sint-jansberg. In zijn tijd werd het gebied onder andere nog uitgebreid met het natuurgebied de Stippelberg.

Harry en zijn familie woonden in die tijd in een boswachterswoning midden in de Kampina. Een schitterende omgeving maar je woonde er wel ook helemaal alleen.

Door een reorganisatie kwam de functie van districtsbeheerder te vervallen, en heeft Harry een jaar heel ander werk gedaan, Harry noemt het op de centjes passen, een administratieve functie. Na dat jaar ging Harry toch weer terug naar een functie dicht bij de natuur en werd beheerder van het district Midden Limburg, met daaraan toegevoegd o.a. de gebieden Pietersberg en de grensmaas. Van 2003 tot 2007 was hij beheerder Zuid-Limburg, met o.a. de Brunssumerheide, Noorbeek, Geuldal, Pietersberg. Vanaf 2007 hoofd districtseenheid Kempen-midden Limburg.

Harry heeft een HBO opleiding bosbouw en cutuurtechniek gevolgd. Zijn motivatie om deze richting uit te gaan: thuis hadden we een houtzagerij, en ik had aanvankelijk vooral iets met hout. We woonden vroeger in het Swalmdal, waar ik vaak zat te studeren, en zo steeds meer van de natuur ging en leerde genieten. Toen ik bovendien tijdens mijn studie verzeild raakte in een discussie over de waarde van populieren, was de kiem gelegd om in het natuurbeheer te gaan werken. Na deze eerste kennismaking gingen we over naar het interview:

INFO Lente 2012-23

1. Natuurmonumenten is landelijk verdeeld in beheerseenheden, die elk gebieden beheren. Hoe groot is jullie gebied?

Antwoord: ongeveer 3600 hectaren, in onze streek de ons welbekende gebieden en de grensmaas, in Brabant Plateaux, malpie, eigenlijk alle natuurgebieden ten zuiden van de A2 tot de Belgische grens en in het westen begrenst door de weg Eindhoven-Antwerpen. Zoals het zich nu laat aanzien wordt het gebied niet groter, lijkt me ook heel billijk: een dergelijk groot gebied te beheren met totaal 9 full-timers en een aantal part-timers, is geen kleinigheid.

Dan hebben we in het gebied ook nog te maken met 3 waterschappen, 2 provincies, vele gemeentes, met allen moet overleg gevoerd worden: al met al een hele klus.

2. In deze tijden worden veel groenverenigingen getroffen door ledenverlies, hoe gaan jij en je team daarmee om?

Harry: deze ontwikkeling vinden wij ook heel zorgelijk, wij zijn een particuliere organisatie, kennen wel subsidies, die zijn echter voor beheer en aankoop terreinen. Niet voor alle andere kosten zoals personele lasten enz. Oplossingen: proberen mensen te binden, niet alleen mensen werven maar ze ook zien te behouden voor N.M. Vormen zoeken om mensen te werven en te binden aan de vereniging, ook activiteiten organiseren voor b.v. gezinnen zodat ook jonge mensen N.M. leren kennen. Wij proberen ook zorgvuldig met onze vrijwilligers om te gaan, daar wij die in de toekomst nog harder nodig zullen hebben.

3. Ook landelijk neemt N.M. initiatieven het tij te keren, door als organisatie meer naar buiten te treden, je ziet ook steeds meer reclame voor N.M. op tv. Men noemt dit het nieuwe natuurmonumenten. Hoe vullen jullie dit in?

Harry: Ook door meer naar buiten te treden, als voorbeeld noemt hij een natuurgebied dat waarschijnlijk nog aangekocht wordt in Budel, het gebied krijgt een andere bestemming, namelijk een natuurbestemming, er wordt een overleg gepland met de bewoners van het gebied, om via een dialoog met de mensen tot overeenstemming te komen.

4. Ook als de nieuwe natuurwet van Bleker doorgaat, word je daar niet echt vrolijk van. Hoe kijk jij en je organisatie, tegen deze ontwikkeling aan?

Harry: Buitengewoon kritisch. We hebben al heel wat protesten laten horen, N.M. is landelijk samen met andere groene organisaties en ook politieke partijen bezig met het ontwerpen en indienen van een eigen natuurwet. Wij hopen dan ook dat deze initiatieven resultaat zullen opleveren, wanneer de plannen van Bleker doorgaan zullen die voor vele planten en dieren desastreus zijn. Harry noemt het vogelvrij verklaren van de Das als voorbeeld.

5. Stichting Ark, enorm actief in de regio, veel aankopen veel publiciteit, ook veel financiële middelen, maar ook hun eigen beheersvisie, die veel reacties oproepen. Dit aankopen van gebieden gaat dat niet ten koste van jullie aankoopbeleid?

Harry; nee want ons aankoopbeleid staat nu praktisch op nul, veroorzaakt door het beleid van eerder genoemd Bleker. Ik ben blij dat door de aankopen van Ark toch nog gebieden aangekocht worden, zeker gezien in het licht van realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur, temeer daar provincie Limburg bij de realisatie van EHS behoorlijke achterstand heeft opgelopen. Harry kijkt toch behoorlijk positief naar de ontwikkelingen door Ark en geeft aan dat de visies toch niet ver uit elkaar liggen, wel kan hij zich voorstellen dat mensen

moeite hebben met de oerossen, het zijn toch hele beesten.

Ook kan hij zich verplaatsen in de zorgen van sommige vrijwilligers die kleinschalig beheer hebben gedaan in natuurgebieden, en de ossen de boel al zien plat lopen. Wat dat betreft geeft hij aan dat b.v. het Areven en de Buuetjeshei uit de begrazing worden gehouden, over andere gebieden is er overleg met de stichting Ark. Over de vraag waarom de weilanden structureel ingezaaid worden met raaigras, geeft Harry het antwoord: Het is Italiaans raaigras dat als kenmerk heeft na een jaar te verdwijnen, een gewas dat veel voeding vraagt en dus de bodem verarmt. Na het verdwijnen van het raaigras komt dan ruimte voor inheemse plantengroei, bovendien heeft het raaigras de functie verbossing van de weilanden tegen te gaan.

6. Er zijn initiatieven om te gaan samenwerken met andere natuurorganisaties, zoals met het IVN. In de INFO worden artikelen geplaatst geschreven door medewerkers van N.M., de zogenaamde nieuwsbrieven. Verder is er een overleg gepland, om te kijken welke samenwerkingsvormen er nog meer mogelijk zijn. Hoe sta jij tegenover deze ontwikkeling? En zijn er nog meer groene organisaties waar jullie mee samen werken?

Harry: is zeer positief over deze ontwikkeling, naast samenwerken met IVN noemt Harry de samenwerking met de stichting Ark. Andere samenwerkingsverbanden zijn er niet, wel zijn er afspraken over wie in welk gebieden actief zijn, incidenteel trekken ze wel op b.v. met het Limburgs landschap, zoals er overleg gevoerd wordt op provinciaal niveau. Ook is er op provinciaal en vaak ook op lokaal niveau overleg met het Staatsbosbeheer en de Limburgse Milieufederatie.

7. Als ik het wel heb zijn er in jouw werkgebied 60 vrijwilligers actief? Hoe sta jij in het algemeen tegenover de vrijwilliger?

Harry: 60 vrijwilligers klopt voor het Limburgse deel van de beheerseenheid, wanneer je het Brabantse erbij telt zijn het er 200. Zoals ik al eerder in het interview heb aangegeven sta ik zeer positief tegen over de vrijwilligers, we moeten wel goed de lijnen uitzetten zodat we het maximale rendement uit de inzet van de vrijwilligers halen. Zoals eerder al aangegeven worden de vrijwilligers steeds belangrijker, en mijn team doet dan ook haar best om de mensen, aan de organisatie te binden, zorgen dat de mensen het naar hun zin hebben en ook op termijn hun beste beentje voor de vereniging blijven voorzetten. Wel is het zo dat vrijwilligers vaak gedreven mensen zijn, met hun eigen inzichten en prioriteiten. Daarom benadrukt Harry nog eens hoe belangrijk het is de lijnen goed uit te zetten, goed beleid te voeren.

Hij ontkent echter niet dat het niet altijd even makkelijk is, om alle meningen bij elkaar te brengen.

8. Aansluitend op een eerdere vraag, namelijk de terugloop van het aantal leden, hoor ik ook wel eens kritiek. Namelijk: je ziet de medewerkers nauwelijks in het veld, weinig interesse tijdens vrijwilligerswerk, ze zitten maar achter de computer en komen nauwelijks buiten.

Harry: kent de kritiek, zou het ook wel anders willen, maar verwijst naar de grootte van de gebieden, de zeer gespreide ligging, de relatieve lage personele bezetting, maar ook het beleid wat ons opgelegd wordt. Op vrijwilligersdagen en beheersactiviteiten hebben medewerkers de begeleiding in hun takenpakket. Voor wat Harry zelf betreft, "ik bezoek genoemde dagen,

alleen zijn er nogal wat dagen, en moet ik dus keuzes maken.

Voor wat de toekomst van Natuurmonumenten betreft is Harry redelijk positief, zeker wanneer we als organisatie toch ons best blijven doen mensen te werven en ook aan onze vereniging te binden. Harry noemt als actiepunten, het organiseren van nieuwe activiteiten, en voor wat betreft de jeugd, ziet hij gezinsactiviteiten als een bindmiddel voor de jeugd, die ook voor N.M. de toekomst zijn. De geplande tijd was snel voorbij, en Harry spoedt zich naar het volgende overleg, met de provincie over de herinrichting van de Roermondse weg.

Harry bedankt voor dit interview, hopelijk weer een middel om elkaar beter te leren kennen, en ook te begrijpen.

Lei Dassen

4e Snertwandelrally 15 januari 2011

De afgelopen snertwandelrally was weer een groot succes met bijna 70 deelnemers. Géén sneeuw (jammer!) maar ook geen regen (gelukkig!). De route duurde ongeveer 1,5 uur en kon individueel of in een groepje worden gelopen d.m.v. een routebeschrijving met onderweg controle-letters en opdrachten welke op de controle-kaart moesten worden genoteerd.

De start was tussen 11.30- en 14.00 uur. De eerste deelnemers werden rond 13.00 uur aan de finish verwacht in het NMC en verwelkomd met een ruime kop erwtensoep + rookworst. Voor niet liefhebbers was er warme chocolade melk. Rond 12.30 uur werd voorzichtig de -uiteraard- zelfgemaakte soep verwarmd, die later gretig aftrek vond, niet in 't minst om z'n pure smakelijke oer Hollandse kwaliteit. De assistentie van Gert Brink was hierbij onontbeerlijk. De route is uitgezet door Jaap en enkele

dagen ervoor werd er voorgewandeld door Gert, Anja en Jaap om de laatste fouten eruit te halen. Na hun goedkeuring werd op de "rally"-dag de route opnieuw door Jaap en Gert uitgezet met o.a. richtingspijlen.

Intussen waren Twan en Bert al aanwezig in het NMC om de eerste deelnemers te ontvangen, af te rekenen en op weg te helpen met wat uitleg. Alle deelnemers waren zeer te spreken over het wandelsysteem bolletje/pijltje, richtingpijlen en route-opdrachten. Het was weer eens wat nieuws en na de finish ontstonden dan ook hele discussies over de uitkomst van de route-opdrachten. Na de soep vertrokken de deelnemers voldaan naar huis en kregen als aandenken een Rooibos theezakje.

Na 14.00uur vertrokken Twan en Bert om alle controle-letters en richtingpijlen langs de route op te halen. Rond 16.00uur was alles opgeruimd binnen het NMC en konden we terugkijken op een geslaagde dag.

Op naar de 5^e Snertwandelryally 2013! Jubileum?

Het "rally"-team:

Bert Timmermans (Startofficial/adm.)

Twan Brouwers (Startofficial/uitleg.)

Gert Brink (Voorloper/ass.erwtensoepp)

Anja Akkerman (Voorloper)

Jaap Tak (Cöord./uitzetter/erwtensoepp.)

De snertwandelryally 2012

Dat het een rally was heeft degene die mij gevraagd heeft om mee te wandelen gezegd, maar hoe zoiets in zijn werk ging heb ik pas tijdens het wandelen ontdekt.

Om 11.45u even gewacht op de medelopers waar ik mee afgesproken had.

Na ontvangst (en de betaling) van de route en nog wat tips op stap gegaan. Al bij de parkeerplaats aflopen werd er druk naar een pad gezocht in het ijzeren man gebied wat maar moeilijk te vinden was omdat er volgens bolletje-pijltje gelopen werd.

INFO Lente 2012-26

Gelukkig stond er een bordje zoals een voorbeeld op de inschrijftafel maar dank zij mijn medelopers ging het om de achterkant van de boom (het ging namelijk om de grootste afstand) en daar stond ook een letter en dat was meteen de eerste. Het is een nogal fanatieke bezigheid om telkens op te letten, afleidingsmanoeuvres te omzeilen en niet te kort door de bocht te lopen. De heer Tak had weer zijn best gedaan maar mijn medewandelaars die al enige keren hadden meegedaan doorzien hem al een beetje. Aangekomen bij de boom met vertakking werd er om het aantal hoofdstammen gevraagd nou is dat volgens mij altijd maar 1 en de rest zijn zijstammen dat bleek achteraf door de jury niet goed bevonden maar goed dat we aan de boom zelf kwamen ook al stond deze uit de route want er stond een letter bij en de discussie kwam op gang over in welke volgorde de antwoorden ingevuld moesten worden eerst het antwoord op de vraag of de letter.

Er zouden enkele pijlen gevolgd moeten worden maar hoe we ook keken we misten er 1.

De route werd volgens bolletje-pijltje vervolgd en we moesten door een smal paadje en ergens verscholen stond er weer een letter.

We zagen de zandhopen van de zandwinning dat was een gegeven op de route maar dan moet je tevens opletten want dat kon een afleidingsmanoeuvre zijn. Goed en wel op weg naar verslingerde boomstammen stond er ineens een letter en bijna iedereen maar kijken naar boven er was wel even discussie want er was een verstrengeling van 2 dunne stammen rechts en 100 meter verder aan de linkerkant van 2 dikke stammen dat waren verschillende soorten de eerste die we zagen niet dus maar ingevuld de soortnamen van de dikste.

Wat drijft er toch allemaal op het water in ieder geval alles wat lichter is als water of zodanig dicht dat de zwaartekracht het niet wint, wat er ingevuld is weet ik niet meer.

En verder in de route kwamen we bij een bord waarop het antwoord op de volgende vraag stond, bij dat bord kwamen we veel wandelaars tegen die met een papier in de hand een heel

andere route gevonden hadden en dus in tegenovergestelde richting liepen.

Wij dachten dat we goed waren en liepen naar een alleenstaande boom waar je weer omheen kon en ja hoor daar stond weer een letter.

De route vervolgd en op enig moment kwamen we weer uit bij de boom van de eerste letter daaromheen gelopen en dat was onze laatste die we gevonden hadden.

Nou we kwamen binnen en de geur van erwtensoep kwam ons al tegemoet en dat was veelbelovend, mijn medewandelaar had broodjes bij en met de soep erbij smaakte dat goed en daarmee kon ik er de hele dag weer tegenaan.

De conclusie is: fijn om te doen, het was lekker wandelweer, ik had het iets drukker verwacht en met dit weer had de route wat langer mogen zijn maar ja dat kun je vooraf niet weten.

In ieder geval voor herhaling vatbaar. Bedankt organisatie.

Babs. en Theo Martens

Bloesemwandeling in het Hohnbachtal te Kelmis, Zondag 15 april 2012

Elk jaar organiseert het IVN Weert e.o. een bloesemwandeling. Voor dit jaar is de keuze gevallen op het Hohnbachtal in Kelmis, of zoals de Walen het noemen La Calamine. Het is gelegen net over de Belgische grens bij Vaals. Twee jaar geleden hebben we, met de gidsen, dit gebied bezocht. Deze waren zo enthousiast dat we nu iedereen in de gelegenheid stellen om van dit gebied, met bijzondere voorjaarsbloeiers, kennis te nemen. Het Hohnbachtal is een van de fraaiste beekdalen van Noordoost-België. Het gebied is bekend om de zinkflora. Ook zien we veel planten die we bij ons niet of niet zoveel zien zoals de bleke schubwortel, zinkviooltje, gele anemoon, zinkboerenkers, blaassilene en zinklepelblad. In de bosranden bloeit de wilde kers. De bossen zijn in het vroege voorjaar plaatselijk geel van de wilde narcissen.

De streek heeft een bijzondere geschiedenis. Door de aanwezigheid van zinkmijnen was het gebied felbegeerd. Na de val van Napoleon kon men het niet eens worden over aan wie het moest toebehoren. Een puntachtig deel

grenzend aan het drielandpunt in Vaals, met de naam Neu(traal)-Moresnet, met daarin de plaats Kelmis, kwam onder gemeenschappelijk bestuur van de koningen van Pruischen en Nederland en later België. Wel bleef de Franse grondwet van kracht. Deze vreemde situatie zou voortduren tot na de Duitse nederlaag in de Eerste Wereldoorlog. Het gebied werd toen aan België toegewezen. Nog steeds verwijzen de plaatsnamen naar het aanwezige erts. Buiten het genieten van de prachtige natuur kunnen we tijdens de wandeling nog de oude restanten van de mijnen zien.

Tijdens de wandeling komen we langs het kasteel Eyeburg ofwel in de volksmond "Emmaburg" genoemd naar de dochter van Karel de Grote. Waarom dat hoort u bij de wandeling. Het kasteel is sinds enkele jaren weer opengesteld voor publiek en vormt nu een centrum voor het middeleeuws leven. We sluiten de wandeling af met een tocht langs de Geul

Vertrek om 9.00 uur vanaf het parkeerterrein Dries te Weert. We lopen de route deels zoals beschreven in de Korte Tour 99 in de Natuurgids 2008-02. U kunt de beschrijving nog eens nalezen. Mogelijk dat we de tocht van 7 km, bij goed weer, nog iets verlengen.

Bij het burgcafé van Emmaburg kunnen we iets nuttigen. Bij goed weer is het mogelijk om tussen de zinkviooltjes te picknicken. Naar verwachting zijn we om 17.00 uur weer terug in Weert.

Iedereen kan aan de tocht deelnemen. Buiten een vergoeding aan de chauffeur voor het carpoolen wordt er een vrijwillige bijdrage van € 2.- per deelnemer gevraagd. Goed schoeisel wordt aangeraden.

Info: Gerard Hendriks 0495-536357 P.s. Wilt u in Weert genieten van de bloesems?. Dan kunt u gebruik maken van het boekje; 'Wandel- en fietstochten langs monumentale bomen in de gemeente Weert' Dit boekje is nog voor € 2.- verkrijgbaar bij het NMC en bij de VVV Weert.

COLOFON

Redactie:

Marion Michiels
Vacature

Redactieadres

e-mail: marionmichiels@hetnet.nl

Verschijning

INFO verschijnt vier maal per jaar en wordt gratis verspreid onder de leden en begunstigers. INFO ligt ook ter inzage in de bibliotheek van Weert, Nederweert, Stramproy, Baexem, Heythuysen en NMC de IJzeren man.

Bezorging

Sjra Creemers: g.f.creemers@zonnet.nl
(537156)

Kopij volgende INFO

Kopij inleveren voor **1 juni 2012**. De redactie ver- en bewerkt artikelen. De auteurs zijn verantwoordelijk voor de juistheid van hun artikelen. Bij foto's graag het originele bestand (apart) bijvoegen. Tevens het verzoek om tekst als worddocument aan te leveren. Voor vragen kunt u altijd contact opnemen met de redactie.

Lidmaatschap

IVN Volwassenen	€ 20,00
IVN jeugd tot 18 jaar	€ 5,00
Huisgenootlid	€ 5,00
Lid + Natuurgids	€ 34,50
Lid + Natuurgids + huisgenoot	€ 39,50

Een lidmaatschap wordt automatisch voor de duur van één jaar verlengd, tenzij minimaal vier weken voor het einde van het kalenderjaar schriftelijk wordt opgezegd bij het secretariaat. De contributie moet in januari worden overgemaakt. Voor degenen die getekend hebben voor automatische incasso, zal ook in januari de contributie worden afgeschreven.

Natuurgids

De Natuurgids is een magazine voor natuur, milieu en heem in Limburg en verschijnt acht keer per jaar

Betalingen

Bankrekening IVN Weert e.o.
14 99 04 789 Rabobank Weert

**IVN Weert en
omstreken**
Postbus 10157
6000 GD Weert

Voorzitter:

Jan Aarts,
ja.aarts@planet.nl 466050

Penningmeester/secretaris a.i.

Bert Timmermans,
bert.timmermans@planet.nl 633997

Bestuursleden:

Lei Dassen
driekusskippy@gmail.com 562421

Johan Horst
johanhorst@hetnet.nl 551965

Ine van Woensel
ine.vanwoensel@telfort.nl 06-18451740

Frans Meuwis
fransm@planet.nl 539946

Contactpersonen werkgroepen

Vogel- en insectenwerkgroep

Hub Jetten,
hubjetten@planet.nl 538281

flora

vacature

Gidsen

Bèr Peeters
bpeeters@natuurenmilieucentrumweert.nl
524893

VENEL/Vutters

Harry Vossen
h.vossen62@upc.mail.nl 633722

PR/Websitebeheer

Wim Vlekken
wimvlekken@home.nl 536488

Activiteiten/Lezingen

Ledenadministratie

Bert Timmermans
bert.timmermans@planet.nl 633997

Materiaalbeheer

Sjra Creemers,
g.f.creemers@zonnet.nl (537156)

bibliotheek

Tiny Goorhuis,
gerard.tiny@tiscali.nl 521417

E-mail algemeen: info@ivnweert.nl

Internet: <http://www.ivnweert.nl>

NMC de IJzeren man 524893